

Bemærkninger til forslaget

1. I forhandlingerne om Sparekassen Nordjyllands overtagelse af engagementer fra Himmerlandsbanken indgik der spørgsmål om visse skattemæssige forhold. I forbindelse hermed sendte Told- og Skattestyrelsen den 23. august 1993 en telefax til Sparekassen Nordjylland med følgende ordlyd:

»I forbindelse med Sparekassen Nordjyllands overtagelse af aktiver og passiver fra Himmerlandsbanken skal vi bekræfte at vi – ud fra en helt skønsmæssig vurdering – kan samtykke i, at hensættelsesbeløb på engagementer, som Sparekassen Nordjylland overtager fra Himmerlandsbanken kan ansættes til 173 mio.kr.

Dette hensættelsesbeløb kan indgå i Sparekassen Nordjyllands fremtidige opgørelse af den skattepligtige indkomst.«

2. Efterfølgende er der opstået uenighed mellem Told- og Skattestyrelsen og Sparekassen Nordjylland om den nærmere forståelse af det tilsagn, som blev meddelt Sparekassen Nordjylland ved denne telefax.

Efter regeringens opfattelse ville det være den rigtige løsning, at den opståede uenighed blev afklaret ved en domstolsafgørelse, således at der herigennem kunne tilvejebringes en fuldstændig klarlæggelse af begivenhedsforløbet og de retlige spørgsmål.

Ved en skrivelse af 30. oktober 1993 opfordrede regeringen derfor Sparekassen Nordjylland til at anlægge en retssag, således at sagen kunne afgøres af domstolene. Det blev samtidig tilkendegivet, at Justitsministeriet var indstillet på at meddele Sparekassen Nordjylland fri proces.

Regeringen har forstået, at Sparekassen Nordjylland efter at have overvejet regeringens henvendelse ikke er indstillet på at følge regeringens opfordring.

På denne baggrund og under hensyn til regeringens ønske om, at der hurtigst muligt sker en afklaring af sagen, finder regeringen, at sagen bør undersøges af en undersøgelsesret nedsat i medfør af retsplejelovens § 21 a.

3. Regeringen er opmærksom på, at den hidtidige anvendelse af kommissionsdomstole og undersøgelsesretter i den seneste tid har været genstand for kritik.

Det har bl.a. været fremhævet, at kommissionsdomstole og undersøgelsesretter generelt må give anledning til betænkeligheder af retssikkerhedsmæssig karakter, bl.a. fordi den anvendte procesform ikke giver de implicerede de sædvanlige muligheder i dansk retspleje for at forsvare sig, ligesom undersøgelsesretter afgiver beretning, uden at der forinden har været formuleret en konkret anklage, der har været gjort til genstand for procedure fra sagens parter.

Om denne kritik kan navnlig henvises til professor, dr.jur. Eva Smiths artikel »Retspleje og retssikkerhed« i Juristen 1991, side 417-421, landsretssagfører Aage Spang-Hanssens artikel »Undersøgelsesretter ofte ren inkvisition« i Lov og Ret 1993, nr. 3, lektor, lic. jur. Jens Peter Christensens artikel »Undersøgelsesretter og kommissionsdomstole – er der alternativer?« i Ugeskrift for Retsvæsen 1993 B, side 289-297, og senest professor, dr.jur. Bernhard Gomards artikel »En retskildemæssig vurdering af de konklusioner, anbefalinger m.v., der udgår fra kommissionsdomstole og undersøgelsesretter« i Juristen 1993, side 325-336.

Hertil kommer, at der også har været peget på, at kommissionsdomstole og undersøgelsesretter ikke er det rette forum for behandling af sager, hvori der som et væsentligt element indgår en bedømmelse af juridiske tvivlsspørgsmål.

Der kan i den forbindelse henvises til, at den daværende justitsminister i et samråd i Retsudvalget om gebyrsagen i juli 1992 gav udtryk for følgende opfattelse:

»Der har i debatten været peget på den mulighed, at gebyrsagen blev undersøgt af en undersøgelsesret eller en kommissionsdomstol.

Dette spørgsmål har jeg tidligere haft lejlighed til at kommentere i en artikel i Ekstra Bladet for den 27. april 1992.

Som jeg der gav udtryk for, tror jeg ikke, en sådan fremgangsmåde vil være hensigtsmæssig.

Det, man hidtil har anvendt kommissionsdomstole og undersøgelsesretter til, har været at undersøge fak-